

Eksamen i Strafferett

Mønsterbesvarelse fra 2016

Tiltale mot Marte.

Tiltalepost nr.1

Problemstillingen er om Marte kan straffes for forsøk på innbrudd i datasystem etter straffeloven §204 jf. §16 som følge av at hun forsøkte å ta seg inn på datamaskinen til professor Jakob Johannesen.

Straffeloven (strl.) §204 regulerer innbrudd i datamaskin. Av bestemmelsen følger det at den som "skaffer seg tilgang til et datasystem eller en del av det" ved å "bryte en beskyttelse eller ved annen uberettiget fremgangsmåte" kan straffes.

Ordlyden "skaffer seg tilgang til en datamaskin" tilsier at man ved en aktiv handling får adgang til innholdet på en datamaskin.

Det er på det rene at Marte ikke fikk adgang til innholdet på Johannesen sin maskin, og vilkåret om "skaffe seg tilgang til en datamaskin" er dermed ikke oppfylt.

Spørsmålet videre er om Marte kan straffes for forsøk på innbrudd i datamaskinen.

Av strl. §16 fremgår det at den som har "forsett om å fullbyrde et lovbrudd" som kan "medføre fengsel i 1 år eller mer" og som "foretar noe som leder direkte mot utføringen" kan straffes.

Vilkåret "medfører fengsel i 1 år eller mer" henviser til den øvre strafferammen på det aktuelle straffebudet. Strafferammen for brudd på §204 er inntil 2 år, og følgelig er vilkåret oppfylt.

Det er sikker rett at vilkåret "forsett om å fullbyrde et lovbrudd" henviser til en vurdering av om tiltalte på forsøktidspunktet hadde fullbyrdelsesforsett for forbrytelsen. Av forarbeidene fremgår det at alle former for forsett er aktuelle. jf. strl. §22. Videre følger av dekningsprinsippet at vedkommende må ha et forsett som dekker hele gjerningsbeskrivelsen.

Av strl. §22 a) fremgår det at tiltalte vil ha hensiktsforsett dersom man begår en handling som dekker gjerningsbeskrivelsen "med hensikt".

Ordlyden "med hensikt" tilsier at man utfører en handling med viten og vilje. Det følger av forarbeidene at det er en vurdering av om handlingen var tilsiktet.

Av faktum fremgår det at Marte med viten og vilje prøvde å logge seg inn på datamaskinen fordi hun ønsket å skaffe seg tilgang til dens innhold. Følgelig hadde Marte "forsett om å fullbyrde" et datainnbrudd.

En naturlig språklig forståelse av "foretar noe som leder direkte mot utføringen" tilsier at vedkommende sitt forsett om å begå forbrytelsen må ha manifestert seg i noen ytre handlinger. Det følger av sikker rett at vilkåret henviser til at den nedre grensen for straffri forbredelseshandling må være passert.

Av rettspraksis, jf. eksempelvis Groomingdommen, følger det at vilkåret beror på en helhetlig vurdering av hva som er gjort og hva som gjenstår. I vurderingen står nærhet i tid, nærhet i omfang og handlingens karakter sentralt.

Spørsmålet videre er om Marte etter en helhetlig vurdering har gjort en handling som overstiger den nedre grensen for straffriferberedelses handlinger.

På den ene siden anfører Marte at hun ikke kan straffes for forsøk fordi hun kun hadde slått på pcen, og ikke engang fått tid til å få feltet med brukernavn og passord opp. At Marte ikke har gjort slike sentrale handlinger tilsier at det gjenstår mye før lovbruddet er fullbyrdet, og dermed at den nedre grensen for forsøk ikke er overskredet.

Imidlertid har Høyesterett i flere tilfeller, jf. eksempelvis Hasjplantasjedommen, dømt for forsøk selv om sentrale deler av forbrytelsen gjenstod. I Hasjplantasjedommen ble de tiltalte dømt for tilvirkning av hasj selv om de ikke hadde handlet inn hasjplantene. Dermed kan ikke det at Marte ikke har kommet til selve tilgangssiden vektlegges tungt.

I Hasjplantasjedommen vektlegger Høyesterett tungt at de tiltalte har begått ulovlige handlinger

som ledd i forberedelsen. Marte har stjålet en pc for å kunne foreta databedraget. At hun har gjort en ulovlig handling som ledd i forberedelsene taler tungt for at hun er over den nedre grensen for straffri forberedelseshandling.

Videre skal nærhet i omfang vektlegges, jf. Groomingdommen. Marte har i dette tilfellet satt seg klar på ammerommet for å få tid til å skaffe seg tilgang til Johannensen sin datamaskin. Videre har hun også funnet ut hva som er hans brukernavn til PCen. At det som gjenstår kun er å finne passordet og skrive begge deler inn i feltet tilsier at hun er lite som skal til for at hun får seg tilgang.

Imidlertid er det vanskelig å finne passordet til en slik PC, da folk er opplært til å lage vanskelige passord for å unngå at noen logger seg inn. Det tilsier at det er endel arbeid som gjenstår, selv om det kun består i å skaffe seg et passord.

På den andre siden så har Marte en plan for å skaffe seg passordet, da hun tenker at professoren har notert det på pcen og det derfor er der hun skal lete. At Marte har en slik tanke om hvor passordet er, tilsier at det ikke er mye som gjenstår. At det er en mulighet for at Marte aldri får tilgang til datamaskinen skal ikke vektlegges da det er sikker rett at også utjenlige forsøk kan straffes.

Etter en helhetsvurdering så selv om Marte ikke har kommet i gang med selve innloggingen, så veier det at hun har satt seg til rette for å finne passordet, at det kun er å finne passordet som gjenstår, at hun har gjort en ulovlig handling tyngre. Marte har gjort handlinger som overstiger grensen for straffri forberedelseshandling.

Vilkåret om "foretatt noe som leder direkte til utførelsen er oppfylt." Vilkårene for straff for forsøk er oppfylt, jf. §16.

Konklusjonen er at Marte kan straffes for forsøk på innbrudd i datasystemet jf. §204 jf. §15 som følge av at hun forsøkte å ta seg inn på datamaskinen til Professor Jakob Johannesen.

Tiltalepost nr. 2.

Problemstillingen er om Marte kan straffes for forsøk på bedrageri etter §371 a) jf. §16 for å forsøkt å forhindre Tore i å ta hånd om pc-en til Johannesen.

Etter strl. §371 a) kan man straffes for bedrageri dersom man "fremkaller, styrker eller utnytter en villfarelse" og "derved rettsstridig forleder noen til å (..)unnlate å gjøre noe" som "volder tap eller fare for tap" for noen. Handlingen må være gjort med "forsett om å skaffe seg (..) en uberettiget vinning."

Ordlyden "villfarelse" tilsier at det foreligger en uriktig forståelse av en situasjon. Videre med "fremkaller" en slik villfarelse menes at tiltalte skaper en slik uriktig forståelse av situasjonen hos noen.

Det er sikker rett at for at man skal kunne straffes for fullbyrdet bedrageri så er det en forutsetning at det faktisk foreligger en "villfarelse".

Marte prøver å skape en uriktig forståelse hos Tore ved at hun sier at pc-en til Johannesen er hennes datamaskin. Av faktum følger det imidlertid at Tore ikke tror på Marte da han hele tiden hadde gjenkjent at det var Johannesen sin pc. Tore har ikke på noe tidspunkt hatt en uriktig forståelse av situasjonen, og følgelig er ikke vilkårene for bedrageri oppfylt.

Spørsmålet videre er om det foreligger et forsøk på bedrageri, jf. §16.

Av §16 fremgår det at man kan straffes for forsøk dersom man har "forsett om å fullbyrde et lovbrudd" som kan "medføre fengsel i 1 år eller mer" og man "foretar noe som leder direkte mot utføringen".

Vilkåret "medføre fengsel i 1 år eller mer" skal forstås som tidligere, og det er på det rene at vilkåret er oppfylt da den øvre strafferammen for bedrageri er 2 år.

Videre skal "forsett om å fullbyrde et lovbrudd" forstås som tidligere.

Marte var redd for at Tore skulle gjenkjenne pc-en til Johannesen, og for å unngå dette svarte hun med viten og vilje bekreftende på at det var hennes pc. Følgelig hadde hun hensikt om å "fremkalle" en "villfarelse" hos Tore.

Hensikten til Marte med å fremkalle denne villfarelsen var å "forelde(r) noen til å (...)unnlate å gjøre noe" da hennes formål var at hun skulle unngå at Tore skulle kjenne igjen pcen og reagere på at hun hadde tatt den.

Videre må Marte ha forsett om at han hennes handling kunne medføre "fare for tap" for noen.

Ordlyden "fare for tap" tilsier at det må foreligge en konkret mulighet for tap. Det følger av praksis at det er krav om fare for økonomisk tap.

Marte hadde også forsett om at hennes handling kunne medføre "fare for tap" for noen, da den villfarelsen hun fremkalte hos Tore var gjort i den hensikt at han ikke skulle gjenkjenne Johannesen sin PC. Ved at Tore ikke det gjenkjenner den pcen så medfører det Marte har mulighet til å beholde pcen. Det at Marte beholder pcen medfører mulighet for flere økonomisk tapsbringende handlinger, ved at innholdet kan bli spredt, eksamensoppgaven kan bli spredt slik at Johannesen må lage en ny oppgave. Faktum gir heller ingen holdepunkter for at Marte hadde planer om å gi pcen tilbake til Johannensen. Ved at det er usikkert på om Johannensen vil få pcen tilbake så foreligger det en mulighet for tap.

Etter §371 a) er det krav om videregående forsett, jf. "forsett om skaffe seg en (...) uberettiget vinning". Det er klar av praksis jf. forsøk på ran-dommen, at videregående forsett også må være oppfylt ved forsøk.

Ordlyden "uberettiget" tilsier noe man ikke har krav på. Videre tilsier en naturlig språklig forståelse av "vinning" at det må foreligge en fordel. Av rettspraksis, jf. datahackingsdommen og fetisjedommen, fremgår det at vilkåret er oppfylt dersom handlingen er utført for å skaffe deg en gode som du ikke ellers ville ha krav på. Av praksis, jf. PIN-kodedommen, følger det at det ikke er noe krav om at goden er av økonomisk karakter så lenge den kan føre til fordel som du ellers ikke ha krav på.

At Marte sin hensikt med å villedde Tore var at hun kunne beholde pc-en til Johannesen. Hennes hensikt med å beholde denne pcen var å få tilgang til eksamensoppgaven i formuerett. Det er på det rene at Marte vet at hun ikke har krav på tilgang til denne oppgaven.

Videre var gir eksamensoppgaven Marte en fordel da hennes jobb som fullmektig henger i en tynn tråd hvis hun ikke bestod denne eksamen. Følgelig vil tilgangen til oppgaven kunne gi henne en gode som hun ellers ikke ville ha krav på.

Marte hadde "forsett om å skaffe seg en (..)uberettiget vinning" da hun forsøkte å villedde Tore. Spørsmålet videre er om Marte har "foretatt noe som leder direkte til utføringen" av bedrageriet. Vilkåret "foretatt noe som leder direkte til utføringen" skal forstås som tidligere.

Marte har bekreftet ovenfor Tore at det er hennes pc. Hun har følgelig forsøkt å fremkalle en villfarelse. At bedrageriet ikke ble gjennomført berodde på Tore som gjenkjente pc-en og derfor ikke trodde på Marte. Marte hadde foretatt et fullendt forsøk, og følgelig er den nedre grensen for straffri forbredelseshandling oppfylt.

Marte har "foretatt noe som leder til utføringen" av bedrageriet. Vilkårene for forsøk jf. §16 er oppfylt.

Konklusjonen er at Marte kan straffes for forsøk på bedrageri, jf. §371 a) jf. §16 for å ha forsøk å forhindre Tore til å ta hånd om pc-en til Johannesen.

Tiltalepost nr. 3.

Problemstillingen er om Marte kan straffes for forsøk på kroppskrenkelse jf. §271 jf. §16 for å ha forsøkt å kaste en kaffekopp på Tore.

Av strl. §271 1.ledd følger det at den som "øver vold" mot en annen kan straffes.

Ordlyden "øver vold" tilsier foretar en fysisk anstrengelse mot en annen sin kropp. Det følger av forarbeidene at det ikke er en forutsetning at tiltalte er nær fornærmede, men at bruk av gjenstander mot en annen sin kropp også kan oppfylle vilkåret. Forarbeidene gir eksempler som kasting av stein og snøball.

Vilkåret må avgrenses nedad mot svært små fysiske anstrengelser mot en annen sin kropp, jf. Kapteindommen.

Marte har kastet en kopp mot Tore. Som følge av at Tore dukket, så traff ikke koppen han. Enkelte deler av koppen, noen små splinter traff Tore i hodet, disse splintene utgjør derimot ikke en stor nok fysisk anstrengelse mot Tore sin kropp til at vilkåret om fysisk anstrengelse kan anses oppfylt.

Vilkåret om "øve vold" er ikke oppfylt. Spørsmålet videre er om Marte kan straffes for forsøk, jf. §16.

Det er på det rene at "medfølger fengsel i 1 år eller mer er oppfylt" jf. at strafferammen for kroppskrenkelse jf. §271 er på inntil 1 år.

Videre skal "forsett om å fullbyrde et lovbrudd" forstås som tidligere.

Marte tok med viten og vilje opp en kaffekopp og kastet den etter Tore. Følgelig foretok Marte "med hensikt" en kroppskrenkelse, jf. §22.

Vilkåret om "foretar noe som leder direkte til utførelsen" av kroppskrenkelse er også oppfylt, da Marte har kastet koppen mot Tore og den eneste grunnen til at det ikke ble fullbyrdet kroppskrenkelse var at Tore dukket.

Vilkårene for forsøk er oppfylt, jf. §16.

I utgangspunktet kan Marte straffes for forsøk på kroppskrenkelse, jf. §16 jf. §271 som følge av at hun kastet en kopp mot Tore.

Imidlertid anfører Marte at det bare var "til pass" for Tore at hun kastet koppen mot ham, da han hadde gått så hardt fram mot henne.

Marte sin anførsel gir en anvisning på vurderingen av provokasjon, jf. §271 2.ledd bokstav b).

Av §271 2.ledd b) følger det at en kroppskrenkelse "kan" gjøres straffri dersom den "gjengjelder en forutgående kroppskrenkelse".

Vilkåret "kroppskrenkelse" skal forstås som en henvisning til §271 1.ledd. Vilkåret "øver vold"

skal forstås som tidligere.

Tore har utført en straffbar "kroppskrenkelses(handling)" da han slo Marte i ansiktet med knyttneven, jf. nedenfor i tiltalepost nr. 6.

Slaget til Tore var "forutgående" for Marte sin kasting av koppen. Videre "kan" handlingen til Marte gjøres straffri.

Vilkåret "kan" henviser til en helhetlig skjønnsmessig vurdering. Det følger av rettspraksis, jf. Dørvaktdommen, at i vurderingen skal det blant annet ses hen til styrken på den forutgående handlingen opp imot den gjengjeldende handlingen. Andre forhold som tid og omstendighetene rundt hendelsene skal også tillegges vekt.

På den ene siden Tore sitt slag var av hard karakter, ettersom den medførte at hun falt på gulvet og begynte å blø neseblod. Det tilsier at styrken på den forutgående handlingen var stor, og følgelig at gjengjeldeshandlingen kan være av en viss karakter.

På den andre siden må Marte sitt kast vært av en stor styrke, da den medførte at hele koppen knuste.

Begge handlingene som er gjennomført oppfylder vilkårene til å være en kroppskrenkelse, jf. tiltalepost nr.3 og tiltalepost nr. 6.

I praksis, jf. Dørvaktdommen, har tiden som har gått mellom handlingene blitt tillagt vekt.

Dersom den påfølgende handlingen skjer kort tid etter den forutgående, så tilsier det at den har skjedd som en respons til den forutgående. Marte sin handling skjedde i dette tilfellet rett etter Tore sin kroppskrenkelse og nettopp fordi hun ble rasende over hans slag.

Etter en helhetlig skjønnsmessig vurdering bør Marte gjøres straffri da det var en kroppskrenkelse av en viss styrke som gjengjeldte en annen kroppskrenkelse av en viss styrke.

Vilkårene for straffri provokasjonshandling, jf. §271 1.ledd b) er oppfylt.

Marte kan ikke straffes for forsøk på kroppskrenkelse jf. §271 jf. §16 som følge av at hun kastet

en kaffekopp mot Tore.

Tiltale mot Peder.

Tiltalepost nr. 1.

Problemstillingen er om Peder kan straffes for forsøk på medvirkning til innbrudd i datasystem jf. §204 jf. §§15 og 16.

Etter strl. §15 kan den som "medvirker til overtredelsen" straffes.

Ordlyden "overtredelse" tilsier at det må foreligge et lovbrudd. Av forarbeidene og sikker rett følger det at man også kan dømmes for medvirkning til forsøk på en slik overtredelse.

Da Marte kan straffes for forsøk på datainnbrudd, jf. tiltalepost nr.1, så foreligger det en "overtredelse".

En naturlig språklig forståelse av "medvirker til" tilsier at vedkommende har hjulpet til med lovbruddet. Av forarbeidene følger det at det er krav om en årsakssammenheng mellom hjelperen sin handling og lovbruddet. Videre følger det av forarbeidene at det kan foreligge i form av bla. fysisk og psykisk medvirkning.

For at årsakssammenhengen skal foreligge ved straffbar fysisk medvirkning er det krav om at man har hjulpet med en gjenstand, sted eller lignende, som har virket inn i forbrytelsen jf. forarbeidene. Det følger av Grillgaffeldommen at det er et krav om at det fysiske bidraget faktisk blir brukt i overtredelsen. For at det skal foreligge en straffbar psykisk medvirkning er det krav om at medhjelperen sin handling har påvirket gjerningspersonen. Dette blir i praksis formulert som et krav om at medhjelperen gjennom sine ord og handlinger fremkaller eller styrker gjerningspersonens forsett.

Peder har i dette tilfellet hjulpet til både fysisk og psykisk. Psykisk har Peder påvirket Marte ved å holde vakt. Gjennom å gjøre denne handlingen har han styrket hennes forsett om forbrytelsen.

Videre har han også påvirket forbrytelsen fysisk ved at han forhindret Johannesen fra å komme inn og avbryte at Marte tok pc-en på seminarrommet.

Vilkåret om å "medvirke til" er oppfylt.

I tillegg er det krav om forsett, jf. §21 jf. §22. Det følger av sikker rett at ved medvirkning er det krav om dobbelt forsett. Tiltalte må ha forsett om både hovedgjerningspersonens lovbrudd og om sin medvirkningshandling.

Spørsmålet videre er om Peder hadde forsett om Marte sitt datainnbrudd.

Peder hadde var ikke vitende om at Marte skulle gjøre innbrudd i datamaskinen, det foreligger ikke hensiktsforsett jf. §22 a)

Vilkåret "sikkert eller mest sannsynlig" tilsier at gjerningspersonen må anse det som mest sannsynlig at handlingen vil oppfylle gjerningsbeskrivelsen. Det følger av forarbeidene at vurderingen beror på om tiltalte på handlingstidspunktet anså følgen av handlingen som mer enn 50% sannsynlig.

Spørsmålet videre er om Peder anså det som overveiende sannsynlig at Marte skulle gjøre innbrudd i pc-en. Faktum gir få holdepunkter for hva Peder hadde tenkt i handlingsøyeblikket.

På den andre siden så viste han at Marte var svært datakyndig og at hun viste at eksamensoppgaven befant seg på hans pc. At hun har tenkt til å gjøre noe med pc-en må derfor fremstå ganske klart for ham.

At han hadde forstått hennes utsagn slik styrkes av at han må holde vakt og at han må gjøre noe for å forhindre at Johannesen kommer inn på seminarrommet.

Imidlertid følger det at Lillehammerdommen at det er stilles krav til en viss grad av konkretisering i forhold til hva slags lovbrudd som skal begås. I dommen ble medvirkeren kun dømt til uaktsomt drap, som følge av at hun ikke var klar over at drap var den ulovlige handlingen som skulle begås.

Peder anså det som overveiende sannsynlig at det skulle begås en ulovlig handling som følge av Martes utsagn om: "Professoren har glemt noe. Gi meg fem minutter! Stikk ut i trappen og pass på at ingen kommer inn her før jeg har gått ut". At han tenkte slikt er klart som følge av at han følte at han faktisk måtte stoppe professoren fra å komme inn.

Det er imidlertid ingen holdepunkter for at han anså innbrudd i datamaskinen som den ulovlige handlingen som skulle begås. Han gir klart uttrykk for at han ikke viste det da, han hadde bevisst latt være å spørre hvilke planer Marte hadde.

Peder anså det følgelig ikke som overveiende sannsynlig at Marte skulle gjøre innbrudd i pc-en.

Vilkårene for forsettsformen *dolus eventualis* følger av §22 c). Av bestemmelsen følger det at dersom gjerningspersonen "holder det for mulig at handlingen dekker gjerningsbeskrivelsen" og deretter "velger å handle selv om det skulle være tilfellet" så foreligger det forsett.

Av praksis jf. *Skoheroindommen* er vilkårene for forsettsformen angitt som at vedkommende må anse det som mulig at det foreligger en "handling (..som..) dekker gjerningsbeskrivelsen", videre må tiltalte se for seg at hypotetiske muligheten realiseres seg, og deretter må det foreligge en positiv innvilgelse i form av at selv om disse forholdene forelå så ville vedkommende ha valgt å handle. Av *skoheroindommen* følger det at kravet om positiv innvilgelse skal forstås strengt.

Faktum gir ingen holdepunkter for at Peder tenkte at det var en mulighet for at Marte skulle gjøre et innbrudd i pc-en og at han likevel valgte å handle.

Vilkårene for forsettsformen *dolus eventualis* er ikke oppfylt, jf. §22 c). Peder hadde ikke forsett om medvirkningshandlingen, jf. §21 jf. §22.

Konklusjonen er at Peder ikke kan straffes for forsøk på medvirkning til innbrudd i datasystemene, jf. §204 jf. §22 jf. §16.

Subsidiært. Problemstillingen er om den nedre grensen for forsøk er oppfylt for Peder.

Det følger av prinsippet om selvstendig vurdering av hver enkelt deltaker at den nedre grensen for forsøk må trekkes isolert.

Vurderingen av "foretatt noe som leder direkte til utføringen" skal forstås som tidligere.

Ved at Peder har gjennomført hele sin medvirkningshandling, ved å være vakt og forhindre at Johannesen kom inn slik at Marte kunne fullbyrde forbrytelsen.

Den nedre grensen for forsøk er oppfylt for Peder.

Tiltalepost nr. 5.

Problemstillingen er om Peder kan straffes for kroppsskade etter §273 på Professor Johannesen som følge av at han satte ut en fot slik at professoren snublet.

Av §273 følger det at den som "skader en annens kropp" kan straffes.

Ordlyden "skader" henviser til en forstyrrelse av fornærmedes anatomiske tilstand. Det følger av praksis, jf. La Grottadommen, og forarbeidene at ikke enhver skade utgjør en skade i lovens forstand og at det må trekkes en nedre grense mot blåmerker, småskader og lignende. Hvorvidt det foreligger en skade vil etter langvarig praksis bero på en helhetlig vurdering hvor skadens art, omfang, plassering og grad står sentralt.

Av praksis følger det at man skal legge vekt på om det har vært nødvendig med legebehandling. Johannesen har vært på legevakten, og som følge av at han har fått konstatert brudd vil det være nødvendig med hyppig legeoppfølging videre. At Johannesen trenger slik legeoppfølging videre tilsier at det foreligger en skade.

Det følger også av praksis at et brudd vanligvis oppfyller vilkårene til å være en skade.

Professor Johannesen har i dette tilfellet fått brudd i beinet nedenfor kneskålen. Det er et brudd på et sentral del av kroppen.

Vilkåret om "skade" er i utgangspunktet oppfylt.

I vilkåret "skader" ligger det også et krav om årsakssammenheng. Skaden må foreligge som følge av tiltaltes forutgående handling. Av det kravet til bevis i strafferetten er det på det rene at må være ut over en hver rimelig tvil at vedkommende har utført den skadevoldende handlingen som medførte virkningen.

Det følger av faktum at Johannesen sin beinskjørhet var en medvirkende faktor til at beinkroken til Peder fikk det omfanget det gjorde. Imidlertid var hele årsaken til skaden at Peder gjorde slik at han snublet mot trappetrinnet. Det er følgelig ut over enhver rimelig tvil at bruddet fremgikk på grunn av Peder sin skadevoldende handling.

Vilkåret om årsakssammenheng er oppfylt. I tillegg må Peder har forsett om skaden, jf. §21 jf. §22. Forsettsvurderingen skal forstås som tidligere.

Faktum gir ingen holdepunkter for hva Peder tenkte i handlingsøyeblikket. Etter at han hadde utført handlingen, og Johannesen stupte fremover tenkte Peder at: " dette kan aldri gå bra". Det er sikker rett at man i forsettsvurderingen skal legge vekt på hva gjerningspersonen tenkte i det øyeblikket handlingen blir utført, og ikke hans tanker etterpå.

Peder hadde ikke "med hensikt" påført skaden jf. §22 a). Spørsmål om Peder anså at skaden "sikkert eller mest sannsynlig" ville oppstå, jf. §22 b). Faktum inneholder ingen holdepunkter for hva Peder konkret tenkte i gjerningsøyeblikket.

Det følger imidlertid at hans hensikt var å stoppe Johannesen. Han ville altså gjøre en handling som forhindret ham i å komme til seminarrom f. At Peder hadde det som formål kan tilsi at han så det som overveiende sannsynlig at en skade ville oppstå.

På den andre siden hadde handlingen et ganske uforutsigbart hendelsesforløp. Johannesen slo kneet hardt i inn trappetrinnet. At han traff akkurat der er trolig noe som ikke fremstod helt klart for Peder.

At Johannesen ble skadet hadde også sammenheng med at han led av benskjørhet. Det tyder på at det ikke er en naturlig følge av det å snuble i trappen at man brekker benet sitt.

Av det strafferettslige beviskravet følger det at enhver rimelig tvil skal komme tiltalte tilgode. Da det ikke foreligger holdepunkter for hva Peder tenkte på gjerningstidspunktet og handlingsforløpet var såpass upåregnelig så kan det ikke sies at Peder anså det som overveidende sannsynlig at skaden ville oppstå.

Peder hadde ikke forsett om å skade Johannesen, jf. §22. Følgelig er ikke vilkårene for kroppsskade, jf. §273 oppfylt.

Videre er spørsmålet om forholdet kan nedsubsumeres til grov kroppskrenkelse jf. §272.

For å kunne straffes for grov kroppskrenkelse etter §272 må vilkårene for kroppskrenkelse jf. 271 foreligge.

Etter §271 kan den som "øver vold" mot en annen straffes for kroppskrenkelse.

Vilkåret "øver vold" skal forstås som tidligere. Det er på det rene at å spenne bein på noen er å "øve vold".

Videre må Peder ha forsett om voldsutøvelsen jf. §21 jf. 22. Forsettsvurderingen skal forstås som tidligere.

Peder satte bevisst frem foten for å stoppe professoren. Følgelig hadde Peder hensikt om voldsutøvelsen, jf. §22 a).

Vilkårene for kroppskrenkelse jf. §271 er oppfylt.

Hvorvidt det foreligger en grov kroppskrenkelse etter §272 beror på en helhetlig vurdering, hvor det "særlig skal legges vekt på" om kroppskrenkelsen hadde til følge "skade" og "sterk smerte".

Det er på det rene at det foreligger en "skade", jf. ovenfor.

Videre tilsier "sterk smerte" at kroppskrenkelsen av den fornærmede medførte at han ble påført et sterkt ubehag. At smerten må være "sterk" tilsier at ikke enhver form for smerte omfattes, men at det må være smerte av en kvalifisert grad.

Etter hendelsen ble Johannesen liggende med store smerter. Disse store smertene forelå lenge ettersom de fortsatt var der da Tore kom ned senere for å fortelle hva som hadde skjedd. Ettersom Johannesen ble påført så store smerter som varte så lenge er det klart at det foreligger "sterk smerte".

Ettersom Peder sin kroppskrenkelsen av Johannesen medførte at han både ble påført en "skade" og "sterk smerte" er følgelig hans kroppskrenkelse etter en helhetsvurdering ansett som grov.

I tillegg må skyldkravet være oppfylt, jf. §21 jf. §22. Skyldkravet må være oppfylt for alle deler som medfører at handlingen er ansett som grov, jf. dekningsprinsippet.

Det er på det rene at Peder ikke har forsett om "skade(n)" jf. ovenfor. Imidlertid følger det av §272 jf. §24 at det er tilstrekkelig at vedkommende er "uaktsom" med hensyn til at kroppskrenkelsen medførte en skade.

Vilkåret "uaktsom" er legaldefinert i §23. Der følger det at vedkommende er uaktsom dersom han handler "i strid med kravet til forsvarlig opptreden". Av praksis følger det at vilkåret beror på en konkret vurdering om vedkommende "burde" ha innsett at kroppskrenkelsen ville medføre en skade basert på hva en alminnelig person i samme situasjon ville ha tenkt.

Spørsmålet videre er om Peder etter en konkret vurdering burde ha innsett at hans kroppskrenkelse ville medføre en skade på Johannesen.

Johannensen kom springende i stor fart nedover en trapp. I slike situasjoner vet en alminnelig forstand person at man er svært følsomme for at ting skjer og dukker opp. At Johannensen kom i en slik fart nedover trappen tilsier at Peder burde skjønnt at det å spenne bein på han ville medføre en skade.

Alle har i løpet av livet vært borti snubling, og man er klar over at snubling ofte medfører skader. Det trekker i retning av at Peder burde skjønne at det å spenne bein på Johannensen kunne medføre skade.

Videre følger det av praksis at omstendighetene rundt kan tillegges vekt. Trappene i

gamlebygget er svært bratte, og med trappetrinn dekket med stålkant. Peder som oppholdt seg i trappen burde ha skjønt at det å få noen til å snuble der kunne ha medført skade.

Etter en konkret vurdering burde Peder ha innsett at hans kroppskrenkelse ville medføre en skade på Johannesen.

I tillegg må skyldkravet være oppfylt for den sterke smerten. Det er ingen holdepunkter for at Peder har forsett om å påføre Johannesen sterk smerte.

I likhet med "skade" følger det av §272 jf. §24 at det er tilstrekkelig at Peder er "uaktsom" med hensyn til at kroppskrenkelsen ville medføre sterk smerte for fornærmede.

Vilkåret "uaktsom" skal forstås som tidligere.

Vurderingen av uaktsomhet i forhold til sterk smerte tilsvarer den tidligere drøftelsen. En alminnelig forstandig person burde skjønt at når man spenner bein på en person i stor fart oppover de bratte trappene på Dragefjellet så vil det medføre sterk smerte for fornærmede.

Etter en konkret vurdering burde Peder ha innsett at hans kroppskrenkelse ville påføre Johannesen sterk smerte.

Skyldkravet for grov kroppskrenkelse er oppfylt, jf. §272 jf. §21 jf. §22 jf. §24. Vilkårene for grov kroppskrenkelse er oppfylt, jf. §272.

Konklusjonen er at Peder kan straffes for grov kroppskrenkelse av Johannesen jf. §272 som følge av at han satte en fot ut slik at Johannesen snublet.

Tiltale mot Tore.

Tiltalepost nr. 6.

Problemstillingen er om Tore kan straffes for kroppskrenkelse jf. §271 som følge av at han slo Marte i ansiktet.

Vilkårene for kroppskrenkelse følger av §271. Av §271 fremgår det at den som "øver vold" mot

en annen kan straffes.

Vilkåret "øver vold" skal forstås som tidligere.

Videre er vilkåret oppfylt, da det er på det rene at et hardt slag i ansiktet med knyttneven er en fysisk anstrengelse mot en annen sin kropp.

I tillegg må Tore ha forsett om handlingen, jf. §21 jf. §22. Av faktum følger det at Tore bevisst slo til Marte. Han slo henne dermed med forsett, jf. §22 a).

I utgangspunktet kan Tore straffes for kroppskrenkelse, jf. §271, da de objektive og subjektive vilkårene for straff er oppfylt.

Imidlertid anfører Tore at han må være straffri da han handlet i nødverge, siden han slo for å beskytte professoren sine interesser.

Strl. §18 regulerer straffrihet som følge av nødverge. Av bestemmelsens 1.ledd følger det at en handling som ellers ville være straffbar blir lovlig når den er "foretatt for å avverge" et "ulovlig angrep". Videre må handlingen "ikke gå(r) lengre enn nødvendig" og den må ikke gå "åpenbart ut over hva som er forsvarlig".

Ordlyden "angrep" tilsier at det må foreligge en aktiv krenkelse av et rettsgode. Videre må dette angrepet være ulovlig" noe som tilsier at den aktive krenkelsen må strid med gjeldende rettsregler. Av forarbeidene følger det angrep på enhver lovlig interesse i utgangspunktet er omfattet av vilkåret.

Marte har tatt pc-en til Johannesen, og det foreligger et pågående forsøk på å få tilgang til informasjon på denne pcen, jf. tiltalepost nr. 1. Et slikt forsøk på å få tilgang er i strid med hensynet til vernet av informasjon og informasjonsutveksling, og det klart at forsøket på å få tilgang er ulovlig, jf. tiltalepost nr. 1. Marte er igang med en aktiv krenkelse av et rettsgode, og det foreligger et "ulovlig angrep."

Videre må Tore sin handling være "foretatt for å avverge" at Marte har pc-en til Johannesen.

Ordlyden "foretatt for å avverge" tilsier at formålet med tiltalte sin handling må være å avslutte angrepet. Av forarbeidene følger det at vedkommende må hatt som sitt subjektive formål å avverge angrepet.

Av faktum følger det at Tore kjente sin gamle irritasjon mot Marte velte opp i seg, og deretter slo henne. At Tore slo rett etter at han kjente sin gamle irritasjon stige kan tyde på at han slo henne som følge av hevntanker, og ikke med det formål at han skulle avverge at Marte hadde pc-en til Johannesen.

Imidlertid følger det av praksis at det er ingenting i veien for at man ved utførelsen av en nødvergehandling har flere formål med handlingen.

Tore uttaler at han med handlingen ønsket å forsvare professoren sine interesser. Tore sin handling er "foretatt for å avverge" at Marte har pc-en til Johannesen.

Videre er det krav om at handlingen "ikke går lengre enn nødvendig".

Ordlyden "ikke går lengre enn nødvendig" henviser til en subsidaritetsvurdering. Det følger av praksis, jf. eksempelvis Warzawa-dommen, og forarbeidene at vilkåret beror på en konkret vurdering av om det forelå alternative, lovlige, mindre inngripende handlinger som vedkommende kunne ha gjort som ville ha forhindre det ulovlige angrepet.

På den ene siden forsøkte Tore å dra i pc-en som Marte hadde i hendene sine, og på den måten få tak i den. Tore sin handling fungerte ikke da Marte strittet imot. I søster med hjerteslagdommen ble det lagt betydelig vekt på at vedkommende faktisk hadde prøvd en alternativ handling. At han har foretatt en alternativ handling som ikke fungerer trekker i retning av at slaget ikke gikk lengre enn nødvendig.

På den andre siden forelå det flere andre alternative handlinger som Tore kunne ha gjort. Tore kunne ha sagt ifra eller prøvd å få hjelp av andre studenter. Ved å rope eller på annen måte tiltrukket seg oppmerksomheten fra andre studenter eller ansatte på faktultet, kunne flere sammen med noen andre kunne ha stoppet Marte.

Imidlertid følger det av faktum at det var en ettermiddag på en fredag og at de fleste studentene hadde forlatt fakultetet. Dette kan tyde på at hjelp fra andre studenter ikke var tilgjengelig. Dette er et argument som ikke kan illegges betydelig vekt da Tore ikke på noen måte har prøvd å få tak i slik hjelp.

I stedet for å slå Marte kunne Tore også ha ringt til Johannesen og forklart situasjonen. Han kunne også ha fulgt etter Marte, og på den måten forhindre at hun gjorde noe med pc-en.

Av faktum følger det også at Tore og Marte pleide å være gode venner. Tore har altså snakket med Marte før og har god kjennskap til hvordan hun er. Tore kunne dermed ha prøvd å snakke Marte til fornuft før han slo til henne.

Etter konkret vurdering er det på det rene at Tore hadde flere alternative, lovlige og mindre inngripende handlinger som han kunne ha gjort som ville ha forhindre Marte sitt angrep. Tore gikk med slaget "lengre enn nødvendig".

Vilkårene for nødverge er ikke oppfylt.

Konklusjonen er at Tore kan straffes for kroppskrenkelse jf. §271 som følge av at han slo Marte i ansiktet med knyttneven.

Subsidiært.

Forutsatt at handlingen til Tore "ikke gikk lenger enn nødvendig". Spørsmålet videre er om handlingen "ikke går åpenbart ut over hva som er forsvarlig".

Ordlyden "ikke går åpenbart ut over hva som er forsvarlig" henviser til en proporsjonalitetsvurdering. Vilkåret "åpenbart" tilsier en høy terskel, og at redningsmannen har et vidt handlingsrom. At vilkåret skal forstås slik får støtte i forarbeidene.

I vurderingen av om handlingen er proporsjonal skal det blant annet legges vekt på "hvor farlig angrepet er", "hvilke interesse angrepet krenker" og "angriperens skyld" jf. §18 c).

På den ene siden har Marte kun tatt en pc. Det er altså snakk om en krenkelse av eiendomsrett,

noe som utgjør de mindre alvorlige angrepene. Videre er det snakk om et mindre lovbrudd i den skalaen, da en pc har en verdi på rundt kr. 10.000,-, en sum som nærmer seg grensen mindre tyveri, jf. §323. Som følge av at interessen angrepet krenker er av de mindre viktige, så tilsier det at Tore sin handling ikke kan være svært alvorlig.

På den andre siden inneholdt pc-en mye viktig informasjon, i form av blant annet flere bokmanus og den forestående eksamen. Som Johannesen sin vitenskapelige assistent så hadde Tore kunnskap om viktigheten av denne informasjonen. Krenkelsen ved å ta pcen medførte følgelig ikke bare en krenkelse av eiendomsretten, men også stor fare for at annen sentral informasjon skulle spres og komme på avveie.

Videre var Tore sitt motangrep også av en lite alvorlig karakter. Han har kun begått en kroppskrenkelse. Kroppskrenkelse er ansett som det minst alvorlige voldslovbruddet i norsk strafferett. Videre er det ingen holdepunkter for at Marte ble påført noen skader utover at hun begynte å blø og havnet på gulvet. At Tore sin redningshandling var av så liten karakter tilsier at den ikke var uproporsjonal i forhold til Marte sin krenkelse av eiendomsretten.

Som følge av det store handlingsrommet redningsmannen har i proporsjonalitetsvurderingen og Tore kun foretok en kroppskrenkelse, så er det klart hans redningshandling ikke var uproporsjonal.

Vilkåret "ikke går åpenbart ut over hva som er forsvarlig" er oppfylt.

Subsidiær konklusjon er at Tore handlet i nødverge. Følgelig kan ikke Tore straffes for kroppskrenkelsen, jf. §18.